

مدیریت ورزشی _ بهار 1389
شماره 4- ص ص : 135- 119
تاریخ دریافت : 87 / 08 / 19
تاریخ تصویب : 88 / 03 / 04

مطالعه تطبیقی وضعیت داوری فوتبال در ایران و انگلستان

حامد عبدی^۱ _ مجید جلالی فراهانی _ نصراله سجادی
کارشناس ارشد تربیت بدنی، استادیار دانشگاه تهران، دانشیار دانشگاه تهران

چکیده

هدف از انجام این تحقیق، بررسی و مقایسه وضعیت داوری فوتبال در ایران و انگلستان می باشد که این امر با استفاده از عوامل و متغیرهای مؤثر در این زمینه (ملاک های ارزیاب)، صورت گرفته است. روش تحقیق توصیفی و مروری است. نتایج این تحقیق نشان داد که تشکیلات داوری فوتبال ایران با انگلستان تطابق ندارد و شواهد حاکی از تنوع و گستردگی بیشتر تشکیلات داوری انگلستان نسبت به ایران است. متقاضیان ورود به عرصه داوری در ایران بر خلاف کشور انگلستان، نیازی به انجام معاینات تخصصی پزشکی به ویژه معاینه چشم و همچنین ارائه گواهی عدم سوء پیشینه ندارند. در فصل 08 - 2007، 23 داور و 50 کمک داور در لیگ برتر ایران (18 تیم) و 26 داور و 48 کمک داور در لیگ برتر انگلستان (20 تیم) قضاوت کرده اند، میانگین سن داوران و کمک داوران لیگ برتر ایران به ترتیب 35/71 و 37 سال و میانگین سن داوران و کمک داوران لیگ برتر انگلستان به ترتیب 37/33 و 36/11 سال بوده است. اختلاف چشمگیری در سطوح طبقه بندی داوران فوتبال ایران و انگلستان وجود دارد (5 ≠ 9). دستمزد داوران لیگ برتر فوتبال ایران برای هر قضاوت 200 هزار تومان (حدود 150 یورو) و دستمزد داوران لیگ برتر انگلستان پیش از هر فصل برای هر داور 23 هزار یورو و برای هر قضاوت نیز 570 یورو بوده است. نبود اتحادیه داوران در ایران موجب نادیده گرفتن حقوق داوران ایران همچون حق بیمه شخصی حوادث (بیمه مکمل) و استفاده از فناوری های نوین شده است.

واژه های کلیدی

فوتبال، داوری، ایران، انگلستان.

Email:

۱- نویسنده مسئول : تلفن : 09363702181
hamedabdi2002@yahoo.com

مقدمه

بدون شک فوتبال محبوب‌ترین و پرطرفدارترین رشته ورزشی در اغلب کشورهای دنیاست. امروزه فوتبال تنها ورزش نیست بلکه پدیده اجتماعی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی است که با اصول و تحقیقات علمی گره خورده است (1).

فوتبال جدا از ساختار مدیریتی خود، از عناصر مهمی چون ورزشکاران، مربیان، تماشاچیان، طرفداران، داوران و ... تشکیل شده است، در حال حاضر بحث داوری آن همانند دیگر بخش‌ها، شکل علمی به خود گرفته و به تحصیل و تجربه نیازمند است. داوری، جایگاه ویژه و تعیین‌کننده‌ای در فوتبال دارد و کارهای بسیار ارزشمندی در جهت رشد و ارتقای سطح کیفی آن در حال انجام است (6).

داوری فوتبال یکی از جنجالی‌ترین و پر سر و صداترین بحث‌های محافل ورزشی ایران و جهان بوده و با موانع و مشکلات متعددی روبه‌روست. امروزه روزنامه‌های ورزشی اشتباهات داوران فوتبال را تیتراژ کرده و از آن به‌عنوان فاجعه قلمداد می‌کنند. به برخی از داوران فوتبال، برچسب رشوه‌گیری و حمایت از تیم خاصی زده می‌شود و در کشوری مثل آلمان، داور را به جرم شرط‌بندی و تغییر نتایج مسابقات بوندس لیگا بازداشت می‌کنند. همه موارد ذکرشده حاکی از توجه مردم و رسانه‌ها به داوری فوتبال است.

مشکلات و مسائل اصلی‌ای که محقق را به انجام این تحقیق واداشت، عبارتند از: عدم پیشرفت لازم در بهبود وضعیت داوری فوتبال ایران، حضور کم داوران ایرانی در مسابقات بین‌المللی، عدم رضایت بیشتر داوران ایرانی از وضعیت رفاه اجتماعی خود، عدم استفاده داوران ایرانی از فناوری‌های نوین برای اتخاذ تصمیمات صحیح و سریع‌تر و نبود اتحادیه برای داوران فوتبال.

عوامل و متغیرهای متعددی بر داوری فوتبال تأثیر می‌گذارند که در روند دستیابی به هدف - عملکرد صحیح داور در اجرای قوانین بازی - نقش بسزایی دارند. محقق با استفاده از این متغیرها (ملاک‌های ارزیابی)، وضعیت داوری فوتبال در ایران و انگلستان را مورد بررسی و مقایسه قرار داده است. این متغیرها عبارتند از: ساختار تشکیلات داوری، جایگاه داوری در سطح بین‌المللی، شرایط ورود به عرصه داوری، دوره‌های آموزشی

داوران، تعداد داوران فعال، طبقه‌بندی و سیستم ارتقای درجه آنها، رفاه اجتماعی، ضوابط انضباطی، میزان استفاده از فناوری، جامعه و اتحادیه‌های داوری و نحوه نظارت بر عملکرد داوران.

ایوانکویچ^۱ (1381)، دریافت که روش آموزشی داوران فوتبال ایران کمبودهایی دارد و باید روش‌های آموزشی آنها از لحاظ کمی و کیفی ارتقا یابد (2). زئون^۲ (2003)، به این نتیجه رسید که به سبب انگیزه بسیار داوران جوان‌تر، اعتماد و دادن فرصت به آنها در مسابقات حرفه‌ای فوتبال، تا حدودی از اشتباهات فاحش داوری می‌کاهد به شرطی که داور جوان شرایط لازم را دارا باشد (21). بریان^۳ (2004)، به این نتیجه رسید که رفاه اجتماعی داوران لیگ برتر فوتبال انگلستان وضعیت مطلوبی دارد و دلیل مناسبی برای عملکرد ضعیف برخی از داوران نیست (7). لین^۴ (2007) به این نتیجه رسید که بهره‌گیری از تمرینات فشرده و استفاده از فناوری‌های نوین، تا حد زیادی از تصمیمات اشتباه داوران فوتبال می‌کاهد (9). یونگ^۵ (2007) در مقاله پژوهشی خود، مهم‌ترین دلیل عدم پیشرفت داوران فوتبال در کشور چین را به نبود انگیزه در بین آنها نسبت داد (20). وستون^۶ (2008) اثر سن داوران فوتبال را بر عملکرد داوران بررسی کرد و دریافت اگرچه داوران ممکن است 15 - 10 سال از بازیکنان بزرگ‌تر باشند ولی از لحاظ آمادگی جسمانی اختلاف آنها چشمگیر نیست. همچنین اختلاف عملکرد آمادگی جسمانی داوران مسن‌تر (46 - 43 سال) با داوران جوان‌تر (36 - 31 سال) چشمگیر نبود، ضمن اینکه در این زمینه تجربه احتمالی داوران مسن‌تر به کمک آنها خواهد آمد (19).

روش تحقیق

روش تحقیق حاضر، توصیفی و مروری است و پژوهشگر سعی کرده بدون پیشداوری به توصیف وضع موجود بپردازد و در قالب مطالعه تطبیقی، وضعیت داوری فوتبال در ایران و انگلستان را بررسی و مقایسه کند. در واقع، وضعیت داوری فوتبال انگلستان به‌عنوان محک یا الگوی مبنا انتخاب شده است.

1 - Ivancovich

2 - Zeon

3 - Bryan

4 - Lain

5 - Yong

6 - Weston

برای جمع‌آوری اطلاعات در این زمینه از روش مطالعات استنادی و کتابخانه‌ای استفاده شد و اطلاعات مورد نیاز در مورد وضعیت داوری فوتبال ایران از طریق مصاحبه (روش اکتشافی) و همچنین بررسی مدارک و منابع اخذ شده از کمیته داوران فدراسیون فوتبال جمع‌آوری شد. اطلاعات مورد نیاز از وضعیت داوری فوتبال انگلستان نیز از طریق سایت‌های اینترنتی معتبر از جمله سایت اتحادیه داوران و سایت اتحادیه فوتبال انگلستان به دست آمد.

جامعه آماری و نمونه تحقیق

نمونه آماری برابر جامعه آماری تحقیق و عبارت از سه نهاد رسمی متولی داوری فوتبال در دو کشور ایران و انگلستان است که شامل کمیته داوران فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران، کمیته داوران اتحادیه فوتبال انگلستان (FA)¹ و اتحادیه داوران انگلستان (RAE)² می‌شود.

توصیف ابزار جمع‌آوری داده‌ها

در این تحقیق، کلیه عوامل مؤثر در وضعیت داوری فوتبال در ایران بررسی شد. باتوجه به اینکه محقق خود داور رسمی فدراسیون فوتبال بوده و به استناد مطالعاتی که در این زمینه داشته است به چیدن این عوامل مبادرت ورزید تا با استفاده از این معیارها (عوامل)، وضعیت داوری فوتبال در ایران و انگلستان را مقایسه کند. پس از تهیه صورت اولیه متغیرهای مورد مقایسه (ملاک‌های ارزیاب)، چند نسخه از آن تکثیر و در اختیار کمیته داوران و کارشناسان داوری فوتبال کشور قرار داده شد تا ضمن مشارکت فعال آنان در پژوهش حاضر، پیشنهادها، اصلاحات و نقص‌های آن منظور و برطرف شود. در نهایت نیز این معیارها در قالب اهداف اختصاصی تحقیق، تدوین شد و در انجام مصاحبه و جمع‌آوری اطلاعات مورد نیاز پژوهش، مورد استفاده قرار گرفت.

نتایج و یافته‌های تحقیق

مقایسه ساختار تشکیلات داوری فوتبال در ایران و انگلستان.

1 - The Football Association of England

2 - The Referees Association of England

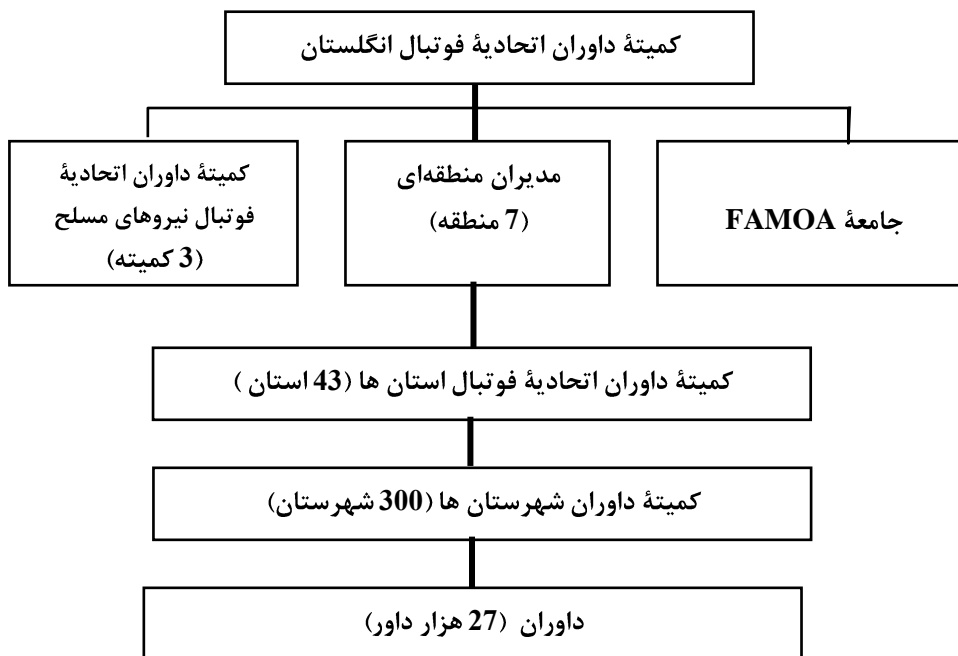
تشکیلات داوری فوتبال در ایران به کمیته داوران فدراسیون فوتبال و واحدهای استانی و شهرستانی زیرمجموعه آن محدود می‌شود، در حالی که تشکیلات داوری فوتبال در انگلستان شامل دو بخش مجزا با واحدهای مختلف است (کمیته داوران اتحادیه فوتبال انگلستان، اتحادیه داوران). واحدهای مختلف کمیته داوران اتحادیه فوتبال انگلستان و اتحادیه داوران انگلستان در شکل‌های 2 و 3 آمده است. عدم تطابق تشکیلات داوری فوتبال در ایران و انگلستان با مقایسه شکل‌های 1، 2 و 3 آشکار می‌شود که حاکی از تنوع و گستردگی بیشتر تشکیلات داوری انگلستان نسبت به ایران است (18).

شکل 1- تشکیلات داوری فوتبال در ایران

شکل 2 - تشکیلات اتحادیه داوران فوتبال انگلستان

شکل 3 - تشکیلات کمیته داوران اتحادیه فوتبال انگلستان

مقایسه جایگاه داوری فوتبال ایران و انگلستان در سطح بین‌المللی

با اینکه ایران 16 داور و کمک‌داور بین‌المللی و انگلستان 17 داور و کمک‌داور بین‌المللی دارد، اما تعداد قضاوت‌های بین‌المللی داوران ایرانی و انگلیسی در فصل 2007-08 به ترتیب 80 و 244 قضاوت بوده است. شایان ذکر است که این قضاوت‌ها علاوه بر جنبه کمی (3 برابر بیشتر)، از لحاظ سطح کیفی مسابقات نیز با هم منطبق نیستند (8).

جدول 1 - مقایسه برخی از شاخص‌های بین‌المللی داوری فوتبال ایران و انگلستان

انگلستان	ایران	
1863	1920	تأسیس فدراسیون فوتبال
27 هزار داور	6 هزار داور	تعداد داوران فعال
7 داور و 10 کمک داور	7 داور و 9 کمک داور	تعداد داوران بین‌المللی
244 قضاوت	80 قضاوت	تعداد قضاوت‌های بین‌المللی در فصل (2007 - 2008)

مقایسه شرایط ورود به عرصه داوری فوتبال در ایران و انگلستان

شرایط ورود به عرصه داوری در ایران و انگلستان، از لحاظ حداکثر سن، سطح تحصیلات، کنترل سوءپیشینه، آزمایش‌های پزشکی، آموزش و آزمون آمادگی جسمانی اعمال شده بر روی متقاضیان و داوطلبان حرفه داوری با هم منطبق نیستند، ولی از لحاظ حداقل سن، هزینه ثبت‌نام و آزمون کتبی با هم منطبق‌اند (15)، (12).

جدول 2 - شرایط ورود به عرصه داوری در دو کشور ایران و انگلستان

انگلستان	ایران	شرایط
14	15	حداقل سن (سال)
42	30	حداکثر سن (سال)
-	دیپلم یا سیکل	تحصیلات
50 تا 82 یورو	15 تا 25 هزار تومان (12 تا 19 یورو)	هزینه ثبت نام
الزامی است	-	کنترل سوء پیشینه
معاینات تخصصی چشم	مقدماتی	آزمایش های پزشکی
12 ساعت (هر هفته یک جلسه 2 ساعته) یا (هر هفته یک جلسه 6 ساعته)	60 ساعت نظری و 10 ساعت عملی در یک هفته	آموزش متقاضیان
کسب 80 درصد از کل نمره	کسب 75 درصد از کل نمره	آزمون کتبی
حداقل 1800 متر دویدن در 12 دقیقه	تست استاندارد آمادگی جسمانی فیفا (اینتروال) ¹	آزمون آمادگی جسمانی

مقایسه وضعیت دوره های آموزشی داوری فوتبال در ایران و انگلستان

علاوه بر کلاس ها و دوره های آموزشی مختلف که برای داوران فوتبال در ایران و انگلستان برگزار می شود، باید خاطرنشان کرد که ایران 1 و انگلستان 4 نشریه آموزشی داوری دارد، همچنین انگلستان دارای آکادمی

1 - بخش اول (60 × 40 m) سرعتی و بخش دوم حداقل (20 × 50 m) و حداکثر (30 × 50 m) دویدن اینتروال

داوری، 120 گروه داوری برای انجام تمرینات آمادگی جسمانی به شکل سازماندهی شده است که ایران فاقد آن است. تست آمادگی جسمانی داوران در ایران اینتروال¹ و در انگلستان کوپر² است (16، 13).

جدول 3- برنامه‌ها و دوره‌های آموزشی داوران فوتبال در ایران و انگلستان

انگلستان	ایران	
12 ساعت (به دو صورت کلاس های معمولی و فشرده)	60 ساعت نظری و 10 ساعت عملی در یک هفته	1_ کلاس ها و دوره های آموزشی ویژه متقاضیان شروع داوری
شرایط و ضوابط این دوره ها هر ساله توسط اتحادیه فوتبال هر استان مشخص می شود.	به مدت سه روز، مورد نیاز برای ارتقا از درجه 3 به 2 و از درجه 2 به 1 و یک به ملی	2_ کلاس ها و دوره های آموزشی مورد نیاز برای ارتقای داوران به سطح بالاتر
این دوره ها با عنوان آموزش های ضمن خدمت برای داوران و توسط اتحادیه داوران و جامعه داوری FAMOA در طول سال برگزار می شود.	پیش از شروع فصل مسابقات یا در نیم فصل، برای داوران در سطح شهرستان و استان و برای داوران در سطح لیگ 1 و لیگ برتر	3_ کلاس ها و دوره های آموزشی، توجیهی و هماهنگی
این جلسات در همه شهرها توسط انجمن داوران شهر و به صورت هفتگی برگزار می شود.	با رویکردی آموزشی و فقط در شهرهای بزرگ	4_ جلسات هفتگی داوران
نشریه داوری امروز، خبرنامه داوری، ژورنال داوری	ماهنامه داوری فوتبال	5_ نشریه های داوری
تدریس موضوعات داوری با محوریت علمی	—	6_ آکادمی داوری
شامل 120 گروه تمرینی سازماندهی شده	به شکل غیرسازماندهی شده	7_ شیوه تمرینات آمادگی
تست کوپر	تست آمادگی جسمانی استاندارد فیفا برای داوران (اینتروال)	8_ تست آمادگی جسمانی

1- Interval

2- Cooper Test

مقایسه تعداد داوران فعال، طبقه‌بندی و سیستم ارتقای درجه آنها در ایران و انگلستان

در ایران حدود 6 هزار داور و در انگلستان بیش از 27 هزار داور در سال 2007 مشغول به فعالیت بودند. در فصل 87 - 1386 (08 - 2007)، 23 داور و 50 کمک‌داور در لیگ برتر ایران (18 تیم) و 26 داور و 48 کمک‌داور در لیگ برتر انگلستان (20 تیم) قضاوت کرده‌اند. میانگین سن داوران و کمک‌داوران لیگ برتر ایران به ترتیب 35/71 و 37 سال و میانگین سن داوران و کمک‌داوران لیگ برتر انگلستان به ترتیب 37/33 و 36/1 سال بوده است. داوران فوتبال ایران در 5 طبقه و داوران فوتبال انگلستان در 9 طبقه درجه‌بندی می‌شوند (10).

شرایط ارتقای داوران ایران به یک درجه بالاتر عبارت است از: داشتن تعداد مشخص داوری و کمک‌داوری در مسابقات همراه با طی زمان معین از ارتقای قبلی (2 تا 3 سال) و رعایت حداقل و حداکثر سن مطابق با شرایط آیین‌نامه کمیته داوران و همچنین موفقیت در آزمون کتبی و تست آمادگی جسمانی. شرایط ارتقای داوران انگلستان به سطح بالاتر عبارت است از: محرز شدن عدم سوء پیشینه، معاینه چشم، معدل نمره نظارت لازم، حضور در سمینار آموزشی و موفقیت در آزمون کتبی و تست آمادگی جسمانی مطابق با آیین‌نامه کمیته داوران. البته در سطوح بالاتر، نمره‌های باشگاه‌ها به داوران و انجام مصاحبه‌های حضوری نیز از شرایط ارتقای داوران است (5، 17).

جدول 4 - اطلاعات آماری داوران و کمک‌داوران لیگ برتر ایران و انگلستان در فصل 87 - 1386 (08-2007)

کمک داوران لیگ برتر انگلستان	داوران لیگ برتر انگلستان	کمک داوران لیگ برتر ایران	داوران لیگ برتر ایران	
48	26	50	23	تعداد کل
10	7	9	7	درجه بین المللی
38	19	41	16	درجه ملی
14/61	15/83	11/04	10/43	میانگین تعداد قضاوت در فصل
36/11	37/33	37	35/71	میانگین سنی (سال)
48 تا 25	48 تا 26	45 تا 29	45 تا 28	دامنه سنی (سال)

جدول 5 - سطوح طبقه‌بندی داوران فوتبال در ایران و انگلستان

انگلستان	ایران
داوران سطح 10 (کلیه ناظران، مدرسان، مربیان داوری، داوران بازنشسته و ...)	داوران پایه (درجه مقدماتی)
داوران سطح 9 (داوران کارآموز)	داوران درجه سه
داوران سطح 8 (داوران 14 تا 16 ساله)	داوران درجه دو
داوران سطح 7 (داوران کلاس 3 استان)	داوران درجه یک (تا این درجه همه داوران و کمک داوران به طور مشترک فعالیت خواهند کرد)
داوران سطح 6 (داوران کلاس 2 استان)	کمک داوران و داوران درجه ملی
داوران سطح 5 (داوران کلاس 1 استان)	کمک داوران و داوران درجه بین المللی
داوران سطح 4 (داوران لیگ Supply)	---
داوران سطح 3 (داوران لیگ Contributory)	---
داوران سطح 2 (داوران لیست Panel)	---
داوران سطح 1 (داوران لیست ملی)	---
داوران سطح بین المللی	---

مقایسه رفاه اجتماعی داوران فوتبال ایران و انگلستان (دستمزد، بیمه و ...)

در فصل 87 - 1386 (2007-08) دستمزد داوران لیگ برتر فوتبال ایران برای هر قضاوت 200 هزار تومان (حدود 150 یورو) و دستمزد داوران لیگ برتر انگلستان پیش از فصل برای هر داور 23 هزار یورو و برای هر قضاوت 570 یورو بوده است. داوران ایرانی زیر پوشش بیمه خدمات درمانی حوادث ورزشی و داوران انگلیسی

تحت پوشش بیمه عمومی حوادث و بیمه شخصی حوادث (بیمه مکمل) قرار دارند که شرایط و جزئیات آن در جدول 6 آمده است (4، 11).

جدول 6 - مقایسه بیمه داوران فوتبال در ایران و انگلستان

داوران انگلستان		داوران ایران	
بیمه شخصی حوادث (بیمه مکمل)	بیمه عمر حوادث	بیمه خدمات درمانی حوادث ورزشی	
<ul style="list-style-type: none"> - سرقت وسایل تا سقف 200 یورو - پرداخت 100 دلار برای هر هفته در صورت مصدوم شدن و عدم فعالیت 	<ul style="list-style-type: none"> - هزینه های درمانی - غرامت نقص عضو - غرامت فوت 	<ul style="list-style-type: none"> - هزینه های درمانی - غرامت نقص عضو - غرامت فوت 	تعهدات
اجباری	اختیاری	اجباری	عضویت
خصوصی	خصوصی	دولتی	نوع شرکت بیمه
<ul style="list-style-type: none"> - کلیه حوادث در مسافرت های ورزشی داخل کشور - کلیه حوادث در طول بازی 	<ul style="list-style-type: none"> - کلیه حوادث در مسافرت های ورزشی داخل کشور 	<ul style="list-style-type: none"> - کلیه مأموریت های ورزشی شامل مسافرت های ورزشی بین شهری، بین استانی، بین المللی، مراسم و اردوهای ورزشی 	موارد زیر پوشش
<ul style="list-style-type: none"> کلیه حوادث در مسافرت های ورزشی خارج از کشور 	<ul style="list-style-type: none"> کلیه حوادث در مسافرت های ورزشی خارج از کشور 	<ul style="list-style-type: none"> - انجام فعالیت های غیرمجاز و شرکت در فعالیت هایی که ورزش محسوب نمی شود. - حوادث ناشی از زد و خورد، اختشاش و بلوا و درگیری و نزاع، - سفر با خطوط هوایی غیرمجاز - حوادث رانندگی درون شهری، - صدمات دندان 	موارد خارج از پوشش
4 یورو	رایگان	2500 تومان (2 یورو)	حق عضویت برای هر نفر در سال (1386، 2007)

مقایسه ضوابط انضباطی داوران فوتبال ایران و انگلستان

ضوابط انضباطی داوران، بروز رفتارهای انضباطی داوران و نیز عملکرد فنی ضعیف آنان را در برمی گیرد. جرایم انضباطی داوران، در ایران شامل توبیخ شفاهی، توبیخ کتبی، محرومیت کوتاه مدت از یک تا چهار جلسه، محرومیت بلندمدت از یک ماه تا یک سال، تنزل درجه داوری مدت دار یا دائم و در نهایت حذف از فهرست داوران کشور و ابطال کارت داوری و در انگلستان شامل تعلیق داوری از یک هفته تا یک سال، ملزم به گذراندن دوره های آموزشی و توجیهی بیشتر و تنزل سطح (درجه) داوری می شود (11).

مقایسه میزان استفاده از فناوری در داوری فوتبال ایران و انگلستان

داوران انگلیسی از فناوری سیستم رادیویی (بی سیم های ارتباطی) و همچنین پرچم های الکترونیک (ویبراتور) برای قضاوت در مسابقات استفاده می کنند، ولی داوران ایرانی هیچ یک از این فناوری ها را در اختیار ندارند.

مقایسه وضعیت جامعه و اتحادیه های داوری فوتبال در ایران و انگلستان

با وجود شروع حرفه ای گری در فوتبال ایران در چند سال اخیر و تشکیل اتحادیه های مختلف ورزشی در فوتبال جهان که به سال های دور برمی گردد، متأسفانه هنوز بحث تشکیل اتحادیه ها در فوتبال ایران مطرح نیست. هر چند اتحادیه باشگاه ها در فوتبال ایران تشکیل شده، ولی هنوز خبری از تشکیل اتحادیه داوران، مربیان و ... نیست. این در حالی است که اتحادیه داوران انگلستان قدمتی 100 ساله دارد. در انگلستان اتحادیه داوران به نام RAE و جامعه داوری به نام FAMOA¹ مشغول به فعالیت اند.

مقایسه نحوه نظارت بر عملکرد داوران فوتبال در ایران و انگلستان

نظارت بر عملکرد داوران در ایران از راه نمره های ناظران داوری و بازنگری عملکرد سالانه داور و در انگلستان از طریق نمره های ناظران داوری، بازنگری عملکرد سالانه داور و نیز نمره های باشگاه ها صورت می پذیرد (14).

بحث و نتیجه‌گیری

ساختار و تشکیلات در داوری فوتبال همانند دیگر سازمان‌ها و مؤسسات نقش مهمی در بهره‌وری و پیشرفت دارد (3). کمیته داوران فوتبال ایران می‌تواند با هماهنگی فدراسیون مربوطه و با بهره‌گیری از روش‌هایی همچون مهندسی مجدد¹، ساختار تشکیلات داوری فوتبال ایران را بار دیگر ارزیابی کند. در این زمینه تشکیل کمیته داوران شمال، شرق، غرب و جنوب کشور پیشنهاد می‌شود.

شاید این وضعیت که داوران انگلیسی جایگاه بهتری نسبت به داوران ایرانی داشته و از لحاظ کمی و کیفی بیشتر در میداين بین‌المللی حضور دارند تا حدودی طبیعی و منطقی به نظر برسد، زیرا لیگ انگلستان قدمت و مرتبه خیلی بالاتری نسبت به لیگ فوتبال ایران دارد. انگلستان جزو کشورهای صاحب‌نام فوتبال و تیم ملی آن نیز قهرمان جهان است. قدمت اتحادیه فوتبال انگلستان 57 سال بیشتر از قدمت فدراسیون فوتبال ایران است و در نهایت، فوتبال و داوری در انگلستان بسیار حرفه‌ای‌تر از ایران است.

معاینات تخصصی پزشکی به‌ویژه معاینه چشم و همچنین کنترل سوءپیشینه متقاضیان ورود به عرصه داوری در ایران، هنوز جایگاهی ندارد و ضرورت این مطلب باتوجه به حساسیت حرفه داوری، بیشتر مشخص می‌شود.

بحث آموزش در همه زمینه‌ها، اساسی و چاره‌ساز خیلی از مشکلات و نارسایی‌هاست. بحث نشریه‌های داوری نیز باید به عنوان مؤلفه آموزشی در داوری فوتبال ایران بیشتر مورد توجه قرار گیرد. مسئله‌ای که در داوری حرفه‌ای انگلستان جایگاه ویژه‌ای دارد. همچنین نتایج این تحقیق مؤکد یافته‌های حاصل از پژوهش ایوانکوویچ (1381) است، مبنی بر اینکه روش آموزشی داوران فوتبال ایران کمبودهایی دارد و باید روش‌های آموزشی آنها از لحاظ کمی و کیفی ارتقا یابد.

نتایج تحقیق زنون (2003) نشان داد که اعتماد و دادن فرصت به داوران جوان‌تر در مسابقات حرفه‌ای فوتبال به شرطی که داور جوان شرایط لازم را دارا باشد، از اشتباهات فاحش داوری تا حدودی می‌کاهد. با وجود این، می‌توان با احتیاط بیشتر و نیز در نظر گرفتن دوره‌ها و شرایط ویژه، از داوران جوان‌تر در مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران بیشتر استفاده کرد.

وستون (2008) اثر سن داوران فوتبال را بر عملکرد داوران بررسی کرد و به این نتیجه رسید که اختلاف عملکرد آمادگی جسمانی داوران مسن تر (46 - 43 سال) با داوران جوان تر (36 - 31 سال) چشمگیر نیست. با وجود این و با توجه به نتایج تحقیق زئون، استفاده از داوران جوان تر به سبب انگیزه بیشتر آنها کارآتر به نظر می‌رسد.

یونگ (2007) مهم‌ترین دلیل عدم پیشرفت داوران فوتبال در کشور چین را به نبود انگیزه در بین آنها نسبت داد. از آنجا که بحث ارتقای درجه داوران نیز عامل انگیزاننده و حساس است، باید اهمیت خاصی داشته باشد. به نظر می‌رسد این مسئله در مورد داوری فوتبال ایران ارزیابی بیشتری را می‌طلبد. دلیل این مطلب عدم تطابق طبقه‌بندی داوران فوتبال در ایران و انگلستان (به عنوان کشور مرجع) است.

نقش کلیدی اتحادیه‌ها به‌ویژه در ورزش، بر هیچ کس پوشیده نیست. اتحادیه‌ها، تشکل سازماندهی شده و خودجوش‌اند که به‌منظور تحقق اهداف و احیای حقوق اعضای خود تشکیل شده‌اند. متأسفانه نبود اتحادیه داوران در ایران موجب نادیده گرفتن حقوق داوران ایران همچون حق بیمه شخصی حوادث (بیمه مکمل) و ... شده است.

نتایج حاصل از پژوهش لین (2007) نشان داد که بهره‌گیری از تمرینات فشرده و استفاده از فناوری‌های نوین، تا حد زیادی از تصمیمات اشتباه داوران فوتبال می‌کاهد. در واقع فناوری به تسهیل، سرعت، دقت عمل و افزایش کارایی داور در زمین بازی منجر می‌شود. کمیته داوران فوتبال ایران می‌تواند با استفاده از فناوری و نیز شیوه‌های موثر کنترل و نظارت بر کار داوران، بهره‌وری خود را افزایش دهد.

منابع و مأخذ

1. الهی، علیرضا. (1383). "بررسی عملکرد سازمان لیگ حرفه‌ای فوتبال جمهوری اسلامی ایران و مقایسه آن با سازمان لیگ ژاپن"، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران.

2. ایوانکوویچ، برانکو. (1381). "تجزیه و تحلیل وضعیت فوتبال در ایران". از سری مقالات ارائه شده در اولین سمینار علم و فوتبال، تهران.
3. جلالی فراهانی، مجید. (1383). "بررسی ساختار سازمانی و اساسنامه فدراسیون فوتبال جمهوری اسلامی ایران و کشورهای منتخب و نیز فیفا جهت ارائه الگوی بهینه"، رساله دکتری، دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران.
4. سازمان تربیت بدنی، (1386). "دستورالعمل نحوه تأمین و ارائه خدمات درمانی حوادث ورزشی ویژه ورزشکاران و دست‌اندرکاران جامعه ورزش". سازمان تربیت بدنی جمهوری اسلامی ایران.
5. فدراسیون فوتبال ایران، (1386). "آیین‌نامه چگونگی تشکیل و نحوه فعالیت کمیته داوران فدراسیون فوتبال ایران". فدراسیون فوتبال ایران.
6. موسوی، سیداحمد. (1384). "قوانین رسمی داوری فوتبال". انتشارات آستان قدس رضوی، مشهد.
7. Bryan David, (2004). "The study of social welfare of football's referees in European countries league", www.uefa.com.
8. Football International Federation Association . (2007). "Men's referees lists/Iran & England". www.FIFA.com.
9. Lain Andy, (2007). "Effect of crowded stadium on football's referees designs", www.fifa.com.
10. The football association (2007).. "Regulation for the registration and control of referees". www.theFA.com.
11. The football association handbook. (season 2007-2008). "Rules of the association and laws of the games". The Football association of England.
12. The Football associatioin of England. (2007). "Basic referees' courses". www.theFA.com.
13. The football association of England. (2007). Fitness training session for referess". www.theFA.com.

14. *The referees association of England. (2007). "Assessments", www.footballreferee.org.*
15. *The referees association of England. (2007). "Become a referee". www.footballreferee.org.*
16. *The referees association of England. (2007). "Magazine". www.footballreferee.org.*
17. *The referees association of England. (2007). "Promotion structure". www.footballreferee.org.*
18. *The referees association of England. (2007). "Referees association structure". www.footballreferee.org.*
19. *Weston Matt. (2008). "Ageine and physical match performance in English premier league soccer referees". *Journal of science and medicine in sport*, PP:390-397.*
20. *Yong Jee. (2007). "The influence of motivation on professional athletes function". *Journal of science and medicine in sport*. PP:322-332.*
21. *Zeon Breivik, (2003). "The study of referees fouls in professional football matches". *Journal of sport management*, PP:256-263.*